

1(2)
สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ผลของกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัต์ต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเยาวชนคดียาเสพติด

หนังสืออ้างอิง
เฉพาะในห้องสมุด

นพมาศ เล็กวงษ์

๑๐ ก.ค. 2546

167093

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2545

ISBN 974-352-331-6

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนงค์ วิเศษสุวรรณ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนงค์ วิเศษสุวรรณ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

..... กรรมการ

(นายแพทย์อนุพงษ์ สุธรรมนิรันดร์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผ่องศรี เกียรติเลิศสนภา)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 25 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2546

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำปีภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2545

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณา ตลอดจนการให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แนะและ
แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และให้กำลังใจอย่างดียิ่งจาก ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนงค์ วิเศษสุวรรณ และ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใน
ความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ สุทธิธาทิพย์ รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร
ฉัตรศุกกุล และรองศาสตราจารย์ ดร.ศิริบุรณ์ สายโกศล ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้
ในการวิจัย และขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะ
ในการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดระยองและ
จังหวัดชลบุรี ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล ขอบคุณเจ้าหน้าที่และเยาวชนสถานพินิจฯ ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือและเป็นกำลังใจใน
การทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จเป็นอย่างดี

งานวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จไม่ได้ถ้าขาดการช่วยเหลือจากท่านอรยา เนื่องจำนงค์ ผู้อำนวยการ
บ้านเอื้อหทัย จังหวัดชลบุรี ขอบคุณน้องชายที่น่ารักทุกคนที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือด้วย
ความเต็มใจ รวมทั้งเป็นกำลังใจในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชา
จิตวิทยาแนะแนวและการศึกษา คณาจารย์มหาวิทยาลัยบูรพาทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาท
วิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย ตลอดจนเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดี
เสมอมา ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ที่กรุณาให้ทุนสนับสนุนการวิจัย
ครั้งนี้

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณพ่อ แม่ ขอบคุณพี่ชายที่ให้ความห่วงใย เป็นกำลังใจและ
ให้การสนับสนุนด้วยดีเสมอมา อีกทั้งขอขอบคุณทุก ๆ ท่านที่มีได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ ที่มีส่วนทำให้
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ประโยชน์และคุณค่าอันพึงเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัย
ขอถวายเป็นพุทธบูชาและบูชาคุณ คุณพ่อคุณแม่ ครูอาจารย์ รวมถึงผู้มีพระคุณทุกท่าน และที่ลืม
ไม่ได้คือ ขอขอบคุณลมหายใจที่ยังผ่านเข้าออกอยู่ในขณะนี้

นพมาศ เล็กวงษ์

43910690 : สาขาวิชา : จิตวิทยาการให้คำปรึกษา ; วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)

คำสำคัญ : ความฉลาดทางอารมณ์ / โปรแกรมกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์ / เยาวชนคดียาเสพติด

นพมาศ เล็กวงษ์ : ผลของกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์ต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเยาวชนคดียาเสพติด (THE EFFECTS OF GESTALT GROUP THERAPY ON EMOTIONAL INTELLIGENCE OF THE NARCOTIC RELATED JUVENILE DELINQUENTS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : ระพีพันธ์ ฉายวิมล ค.ศ., อนงค์ วิเศษสุวรรณ Ed.D., ไพรัตน์ วงษ์นาม ค.ศ. 175 หน้า. ISBN 974-352-331-6

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบผลของกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์ที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเยาวชนคดียาเสพติด ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนชายคดียาเสพติด อายุ 14-18 ปี ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำกว่าคะแนนมาตรฐานที่ (T - score) ที่ 50.00 จากการตอบมาตราประเมินความฉลาดทางอารมณ์และมีความสนใจเข้าร่วมการทดลอง มีจำนวน 16 คน ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบง่ายอีกครั้งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 8 คน คือ กลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์ และกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ มาตราประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับวัยรุ่นไทย และ โปรแกรมกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยทำการทดลองเป็นรายกลุ่มตามโปรแกรมจำนวนทั้งหมด 10 ครั้ง ๆ ละ 1 ชั่วโมง - 1 ชั่วโมง 30 นาที สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ติดต่อกัน 5 สัปดาห์ แบบแผนที่ใช้ในการวิจัย คือ การวิจัยเชิงทดลองสองตัวประกอบแบบวัดซ้ำหนึ่งตัวประกอบ โดยแบ่งการทดลองเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ ประเภทหนึ่งตัวแปรระหว่างกลุ่มและหนึ่งตัวแปรภายในกลุ่ม และการทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบนิวแมน - กูลส์

ผลการวิจัยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เยาวชนคดียาเสพติดที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์มีความฉลาดทางอารมณ์ ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลสูงกว่าระยะก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความฉลาดทางอารมณ์ในระยะหลังการทดลองและระยะติดตามผลแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

43910690 : MAJOR : COUNSELING PSYCHOLOGY ;
M.S. (COUNSELING PSYCHOLOGY)

KEYWORD : EMOTIONAL INTELLIGENCE / GESTALT GROUP THERAPY /
NARCOTIC RELATED JUVENILE DELINQUENTS

NOPPAMAS LEKWONG : THE EFFECTS OF GESTALT GROUP THERAPY ON
EMOTIONAL INTELLIGENCE OF THE NARCOTIC RELATED JUVENILE DELINQUENTS.

THESIS ADVISORS : RAPIN CHAYVIMOL, Ph.D., ANONG WISESSUWAN, Ed.D., AND
PAIRAT WONGNAM, Ph.D. 175 P. ISBN 974-352-331-6

The purpose of this research was to study the effects of Gestalt Group Therapy on emotional intelligence of the narcotic related juvenile delinquents at the Observation and Protection Center of Rayong Province. The sample consisted of 16 male narcotic related juvenile delinquents aged 14 – 18, who had lower emotional intelligence of T- standard score (T – score) at 50.00 assessed by the Emotional Intelligence Assessment Scale, and volunteered to join the programs. The sample were randomly assigned into two groups : The Gestalt Group Therapy Program group and the control group, with 8 individuals in each. The instruments used in this research were the Emotional Intelligence Assessment Scale and the Gestalt Group Therapy Program. The interventions were administered to the experimental group for ten sessions, two sessions per week throughout five weeks consecutively. Each session lasted an hour to an hour and a half. The research design was Two – Factor Experimental Having Repeated Measure on One Factor. The study was divided into three phases : the pretest phase, the posttest phase and the follow – up phase. The data were then analyzed by repeated measure analysis of variance : one between – subjects variable and one within – subjects variable and testing difference among mean by Newman – Keul's test procedures.

The result revealed that the interaction between the method and the duration of experiment was found of being statistically significant at .05 level. The emotional intelligence of the narcotic related juvenile delinquents in the experiment group in the posttest phase and the follow – up phase increased more than the pretest phase. When comparing to the control group : the experiment group's emotional intelligence was higher at a statistically significant at .05 level, and the experiment group's emotional intelligence in the posttest phase and the follow – up phase was found of being nonsignificantly different.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	๗
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ประโยชน์ของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
ความฉลาดทางอารมณ์.....	11
ความเป็นมาของความฉลาดทางอารมณ์.....	11
ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์.....	14
องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์.....	16
กระบวนการทางอารมณ์ที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์.....	21
ลักษณะของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงและต่ำ.....	23
ความสำคัญและประโยชน์ของความฉลาดทางอารมณ์.....	27
การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์.....	28
แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์.....	30

บทที่

หน้า

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์.....	35
แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานของกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์.....	40
ทฤษฎีจิตบำบัดแบบเกสตัลท์.....	40
แนวคิดและหลักการของจิตบำบัดแบบเกสตัลท์.....	41
หลักสำคัญเกี่ยวกับทฤษฎีการรับรู้ของจิตวิทยาเกสตัลท์.....	42
ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์.....	44
ทฤษฎีบุคลิกภาพ.....	45
พัฒนาการและอุปสรรคต่อพัฒนาการของมนุษย์.....	46
พฤติกรรมปกติ.....	47
สภาพปัญหาหรือลักษณะของผู้ที่มีความทุกข์.....	49
กลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์.....	50
ความเชื่อเกี่ยวกับจิตบำบัดแบบเกสตัลท์.....	50
หลักการสำคัญของจิตบำบัดแบบเกสตัลท์.....	51
ความสำคัญและประโยชน์ของกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์.....	54
เป้าหมายของจิตบำบัดแบบเกสตัลท์.....	55
กระบวนการของกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์.....	56
บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์.....	57
เทคนิคของจิตบำบัดแบบเกสตัลท์.....	60
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์.....	64
เยาวชนที่กระทำผิดคดียาเสพติด.....	66
ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายของเยาวชน.....	68
สาเหตุการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน.....	69
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด.....	71
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	74
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	75
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	75
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	76
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	76

บทที่	หน้า
การดำเนินการวิจัย.....	80
วิธีดำเนินการวิจัย.....	81
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	86
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	101
สมมติฐานการวิจัย.....	102
สรุปผลการวิจัย.....	102
อภิปรายผล.....	103
ข้อเสนอแนะ.....	109
บรรณานุกรม.....	111
ภาคผนวก.....	124
ภาคผนวก ก.....	125
ภาคผนวก ข.....	132
ภาคผนวก ค.....	163
ภาคผนวก ง.....	171
ภาคผนวก จ.....	173
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	175

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง.....	81
2 แสดงคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของแต่ละองค์ประกอบและ โดยรวม ในระบะก่อนการทดลอง ระบะหลังการทดลอง และระบะติดตามผลของเยาวชนคดี ยาเสพติดในกลุ่มที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์.....	87
3 แสดงคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ของแต่ละองค์ประกอบและ โดยรวม ในระบะก่อนการทดลอง ระบะหลังการทดลอง และระบะติดตามผลของเยาวชนคดี ยาเสพติดในกลุ่มควบคุม.....	88
4 แสดงคะแนน และคะแนนเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม ในระบะก่อน การทดลอง ระบะหลังการทดลอง และระบะติดตามผลของเยาวชนคดียาเสพติด ในกลุ่มที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์และกลุ่มควบคุม.....	89
5 แสดงคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม ของเยาวชนคดียาเสพติดในกลุ่มที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์และกลุ่ม ควบคุมในระบะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	90
6 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ โดยรวม ระหว่างวิธีการทดลองกับระยะเวลาของการทดลอง.....	93
7 แสดงผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระบะก่อนการทดลอง.....	95
8 แสดงผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระบะหลังการทดลอง.....	96
9 แสดงผลการทดสอบผลย่อยของวิธีการทดลองในระบะติดตามผล.....	97
10 แสดงผลการทดสอบผลย่อยของระยะเวลา ของเยาวชนคดียาเสพติดในกลุ่มที่เข้า ร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์.....	98
11 แสดงผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมเป็นรายคู่ ในระบะก่อนการทดลอง ระบะหลังการทดลองและระบะติดตามผล ของเยาวชน คดียาเสพติดในกลุ่มที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์ ด้วยวิธีทดสอบแบบ นิวแมน – คูลส์ (Newman – Keuls method).....	99

12	แสดงผลการทดสอบผลย่อยของระยะเวลาในกลุ่มเยาวชนคดียาเสพติดที่ไม่ได้เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์.....	100
13	แสดงปกติวิสัยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence Norms) : คะแนนมาตรฐานที่ (T – score) และคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของแต่ละองค์ประกอบและโดยรวมของวัยรุ่นไทย.....	172

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดโดยองค์รวมเกี่ยวกับกระบวนการหน้าที่ของจิต.....	22
2 วงจรสัมพันธภาพ.....	34
3 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม ของเยาวชนคดียาเสพติดในกลุ่มที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์และกลุ่มควบคุม ในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง.....	91
4 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม ในระยะต่าง ๆ ของการทดลอง ของเยาวชนคดียาเสพติดในกลุ่มที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์และกลุ่มควบคุม.....	92
5 กราฟเส้นแสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม ของเยาวชนคดียาเสพติดในกลุ่มที่เข้าร่วมกลุ่มจิตบำบัดแบบเกสตัลท์และกลุ่มควบคุมกับระยะเวลาของการทดลอง.....	94